

פ ר ו ט ו ק ו ל

ישיבה א/שכ"ט של הממשלה

ז' בתשרי תשכ"ט - 29.9.68

נכחו השרים: ל. אשכול - יו"ר, י. אלמוגי, ז. ארן, מ. בנין, י. בורג, מ. בנטוב, ח. גבתי, י. גלילי, מ. דיין, ז. ורהפטיג, י. ישעיהו, מ. כרמל, י. ספיר, ח.מ. שפירא, י.ש. שפירא, ז. שרף, א. ששון.

נעדרו השרים: א. אבן (בחול), י. אלון (בחול), י. ברזילי (בחופשה), פ. ספיר (בחול), מ. קול (בחול).

מ. ארנון - מזכיר הממשלה
ג. רפאל - המנהל הכללי, משרד החוץ

- סדר היום: 1. מכירת נשק
2. ועדת השרים לענייני גוש עציון וחברון
3. ועדת שרים לענין סעיף 28 לחוק יסוד: הממשלה
4. מינוי היועצים הפולמנטריים למשלחת ישראל לעצרת האו"ם
5. סקירות
6. החלטת מועצת הבטחון בדבר שינוי שלית מיוחד של המזכיר הכללי של האו"ם

7. מינויים בשירות החוץ
8. סיכום הדיון על המסגרת הארגונית-ציבורית לטלוויזיה לימודית
9. הכיתן הישראלי בהערוכה בבואנוס-אייס

1. מבירת נשק

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני פותח את הישיבה ומאחל לכולכם נמר חתימה

טובה.

נתחיל בסעיף קטן, שר הבטחון מציע לאשר: א)

מכירת 22 תת-מקלעים מסוג "עוזי" למשרד החוץ (מחלקת אפריקה), המבקש לרכוש, על חשבון, תת-מקלעים עבור דהומיי, ערך הקנייה - 1,100 דולר.

המנכ"ל ג. רשאל:

כאשר שר החוץ ביקר באפריקה ביקש נשיא דהומיי

לקבל תת מקלעים מסוג "עוזי", ושר החוץ החליט לתת לו את זה במתנה, ומשרד החוץ משלם בעד זה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

(ב) מכירת 1,000 תת-מקלעים מסוג "עוזי", על ידי התעשיה הצבאית, עבור לאוס כאמצעות חברת פ"נ בבלגיה. ערך העיסקה עם לאוס הוא 50 אלף דולר. ומשרד החוץ איננו מתנגד לה; ג) מכירת 2,000 ליבראות אבקת שריפה (כדורים), לחברה האוסטרלית H & R GUN TRADERS על ידי התעשיה הצבאית. ערך העיסקה עם החברה האוסטרלית הוא 1,300 ל"ש ומשרד החוץ איננו מתנגד לעיסקה.

מ ח ל י ט י ס : א) לאשר מכירת 22 תת-מקלעים מסוג "עוזי" למשרד החוץ (מחלקת אפריקה) עבור דהומיי.

(ב) לאשר מכירת 1,000 תת-מקלעים מסוג "עוזי", ע"י התעשיה הצבאית, עבור לאוס כאמצעות חברת פ"נ בבלגיה.

(ג) לאשר מכירת 2,000 ליבראות אבקת שריפה (כדורים), לחברה האוסטרלית H. & R. / GUN TRADERS ע"י התעשיה הצבאית.

2. ועדת השרים לענייני גוש עציון וחברון

ראש הממשלה ל. אשכול :

ברצוני להביא לפרוטוקול מכתב שהעברתי בסוף

השבוע אל כל חברי הממשלה:-

"בזכור החליטה הממשלה בישיבתה מיום א' באלול

תשכ"ח (25.8.68) ליפות את כוחו של ראש הממשלה למנות ועדת שרים בענין ההתיישבות בחברון. הוטל על ועדה זו להביא את מסקנותיה לממשלה חוך חודשיים.

כן הוחלט, כידוע, להקים ועדה שרים לבדיקת אפשרות הקמת מרכז כפרי בגוש עציון בהרכב: ראש הממשלה - יו"ר, שר האוצר, שר החקלאות, שר העבודה, שר הפנים (ראש מחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית יוזמן לישיבות הוועדה). ביקשתי גם את שר הבטחון להצטרף לוועדה. ועדה זו תתכנס לישיבתה הראשונה ביום ב', ח' בתשרי תשכ"ט (30.9.68).

על מנת לפשט את הליכי העבודה - וגם כדי לצמצם במספר הוועדות, שלא כולן פעילות - החלטתי להטיל על ועדה זו גם לרכז את הטיפול בענייני חברון והיא תטפל, איפוא, בשני הנושאים גם יחד.

לישיבות הוועדה יוזמנו מדי פעם גם שרים אחרים, אשר למשרדיהם עניין מיוחד בשאלות הנדונות.

השר י. ספיר :

אני מבין שכשתי הוועדות האלה השר בגין אינו משתתף.

ראש הממשלה ל. אשכול :

חברי הוועדה הם שר האוצר, שר החקלאות, שר העבודה, שר הפנים, וכיו"ר הוועדה ביקשתי גם את שר הבטחון להצטרף לוועדה. ראש מחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית ישתתף בישיבות. אם השר בגין רוצה להיות - אפשר לצרף גם אחר.

השר י. ספיר :

אני חושב שזה רצוי.

ראש הממשלה ל. אשכול:

בבקשה. אחר כך טוענים שהוועדות הן גדולות ולכן

אינן פעילות.

מ ח ל י ט י ם : א) בהמשך להחלטה מס. 688 מיום א' באלול תשכ"ח (25.8.68), להטיל על ועדת השרים לבדיקת אפשרות הקמת מרכז כפרי בגוש-עציון אשר נחמנתה על פי החלטה מס' 717 מיום ח' באלול תשכ"ח (1.9.68), גם את הטיפול בענייני חברון.

ב) לצרף את שר הבטחון ואת השר מ. בגין לוועדה זו. הרכב הוועדה יהיה: ראש הממשלה - יו"ר, שר האוצר, שר הבטחון, שר החקלאות, שר העבודה, שר הפנים והשר מ. בגין. (ראש מחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית יוזמן לישיבות הוועדה).

3. ועדת שרים לעניין סעיף 28 לחוק יסוד: הממשלה

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני מקווה שזה מובן, שכל מה שאני מוסר במסגרת הסקירה המדינית, זה במסגרת ועדת השרים לענייני בטחון.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

בענין זה אני רוצה להציע משהו לסדר. אני מציע שאנו נפסיק את השיטה הזאת, לאחר שהכנסת קיבלה את חוק יסוד הממשלה, סעיף 28, שבו אין צורך בהסדר הישן בשטח זה, ואני מציע להטיל על ועדה של שלושה שרים: השר גלילי, השר בנין ועבדכם הנאמן, שבהתייעצות עם מזכיר הממשלה ועם היועץ המשפטי לממשלה נעבד שיטה ונציע לממשלה הסדר בשטח זה, כיצד לנהוג לגבי הסודיות.

ראש הממשלה ל. אשכול :

במקום להודיע בכל פעם, שאנחנו יושבים במסגרת ועדת השרים לענייני בטחון.

שר הדתות ז. ורהפטיג :

אבל עד אז נשאר ההסדר הקיים.

שר המשפטים י. ש. שפירא :

לא איכפת לי, אבל אני מבקש שזו תהיה החלטה.

מ ח ל י ט י ס : להטיל על ועדת שרים בהרכב שר המשפטים, השר מ. בנין ושר י. גלילי, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה ועם מזכיר הממשלה, לעבד הסדר כיצד לנהוג לגבי סעיף 28 לחוק יסוד: הממשלה.

4. מינוי היועצים הפרלמנטריים למשלחת ישראל לעצרת האו"ם

ראש הממשלה ל. אשכול :

ברצוני למסור סקירה קצרה מאחר ששר החוץ איננו, אבל לפני זה יש איזה דבר שקשור להחלטה שקיבלנו לפני כשבועיים על הרכב משלחת ישראל לעצרת האו"ם.

מוצע לאשר את הרכב המשלחת הפרלמנטרים כדלקמן: חה"כ א. בן-אליעזר, חה"כ ע. גוברין, חה"כ ז. צור ור. ארזי, אשר יתחלפו ביניהם במשך תקופת העצרת. כן יצטרף יו"ר ועדת החוץ והבטחון, חה"כ דוד הכהן, אכס-אופיציו למשלחת הפרלמנטרית בנמר הוועידה הפרלמנטרית בלימה.

ההרכב המוצע הוסכם בתיאום עם ממלא מקום יו"ר ועדת החוץ והבטחון של הכנסת ועל דעת שר החוץ, שיעמוד בראש משלחת ישראל לעצרת.

שר הסעד י. בורג :

ברצוני לשאול, האם חה"כ חיים צדוק איננו חבר

במשלחת הפרלמנטרית?

המנכ"ל ג. רפאל :

הוא אחד מבין חמישה הנציגים הראשיים.

שר הסעד י. בורג :

הוזה אומר שממפלגה מסוימת יהיו שלושה או ארבעה חברים. אני מציע לצרף עוד חבר אחד מהמפד"ל, את שם המועמד אביא במועד מאוחר יותר.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני מוכן להודיע על כך לשר החוץ וליו"ר ועדת החוץ והבטחון. אני מבין שיש איזה סדר מסויים, וההצעה הזאת תואמה אתם.

שר הסעד י. כורג:

על העקרון צריך להחליט כאן. לא יתכן שממפלגה אחת יהיו כמה חברי כנסת, ועוד חבר כנסת אחר שאינו מופיע כחבר הממשלה הפרלמנטרית, אלא כנציג. זו טכניקה יותר מדי מפותחת.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

עד עכשיו היה מקובל שמצד מפא"י היה נוסע יו"ר ועדת החוץ והבטחון, חה"כ דוד הכהן, ובזה הסתפקה הממשלה וכן משרד החוץ. אינני יודע למה לפתע פתאום הוא צריך להופיע אכס-אופיציו ומחוץ לממשלה, ונוסף לזה חה"כ צדוק כנציג, גם כן מחוץ לממשלה.

המנכ"ל ג. רפאל:

הוא יהיה נציג שייצג אותנו בוועדה השלישית, הוא

אינו מופיע בתור יועץ.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אפשר תחת שם אחר גם כן לנסוע במשלחת הזאת. זה בכל זאת לא מתקבל על הדעת, יש גם עניין של מפלגה. שם ישנם שני חברי מפ"ם, חה"כ צור וארזי, ואני מבין שזה מתוך חישוב שיהיה מערך עם מפ"ם.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

גם אתה יכול להכנס למערך.

שר הפנים ט.ח. שפירא:

זה בדיוק, מסתבר שליהודים אין אפשרות אחרת, אלא להיכנס למערך ואז להיות מיוצגים. זה מקבל רושם לא כל כך טוב, שחברי המשלחת הפרלמנטרית הם כמעט כולם ממפלגה אחת, וחברים אחרים צריכים לשמוע מה שאומרים להם.

ראש הממשלה ל. אשכול:

בכלל או תאנט משלם בעד זה.

המנכ"ל ג. רפאל:

לא, זו טעות, או תאנט משלם רק בעד חמישה הנציגים הראשיים; בעד המשלחת הפרלמנטרית משלם משרד החוץ. האמת היא שמשלחת פרלמנטרית גדולה עושה רושם רע בציבור, אבל הדבר נקבע פעם.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

אני רוצה להביע ספק לגבי ענין החילופין בין חברי הכנסת צור וארזי, לי נראה שיש בזה טעם לפגם.

ד"ר י. גלילי:

אני תומך בהצעת ראש הממשלה, שהערעורים שנשמעו כאן יובהרו קודם עם בעלי הדבר. אני כמעט משוכנע שיש כאן גם איזה ענין חשוב ותור. אני מכיר עצות שבהן לא השתתפו נציגים של מפ"ם. יש בזה איזה תור, וחזקה על חברי ועדת החוץ והבטחון שהם מקפידים עליו. בוועדת חוץ ובטחון יושבים גם חברי מפלגת העבודה וגם חברי המפד"ל, נשמע מה שיש להם להגיד על הערעורים האלה.

שר הדתות ז. ורהפטינג:

העצרת המתכנסת עכשיו היא עצרת חשובה וקשורה גם בענין המשא ומתן וגם בשיחות רבות עם אנשים בעניינים מאד עדינים. אני חושב שדווקא הפעם כדאי שתהיה קשת רחבה של כל הסיעות במשלחת, בעיקר שמחזיקים כאן סיעה אחת אפילו מבלי להתחשב בתור.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני מבין שאתה תומך בהצעת השרים בורג וח.מ.

שפירא.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

הצעתי אינה רומה להצעת השר בורג, אני מציע להחסיר מישור. אין צורך במשלחת כל כך גדולה. יסע יו"ר ועדת החוץ והבטחון, ולא יותר.

ראש הממשלה ל. אשכול:

כל זה יבורר עם יו"ר ועדת החוץ והבטחון.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אני מציע ששר החוץ ידון בכך מחדש ויביא הצעה אם הכרחי הדבר שתהיה משלחת מטעם ועדת החוץ והבטחון או מטעם הכנסת. לי נראה שכל הדבר הזה מיותר.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני מציע שנקיים ברור כזה מלכתחילה אבל לא ערב כינוס העצרת.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אני מציע ליו"ר לרשום זאת כסעיף בסדר היום.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני זוכר שבישיבה הקודמת אמר שר החינוך והתרבות, כי כדאי שהפעם יהיו יותר אנשים במשלחת ישראל לעצרת האו"ם.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

אני ברעה זו גם עכשיו, אבל אלה צריכים להיות אנשים שיכולים להביא תועלת, ולא מפני שהם חברי מפלגות.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אין שום סתירה בין הצעתי ובין הצעת שר החינוך.

סיכום הדיון נדחה.

5. סקירת

ראש הממשלה ל. אשכול:

ברצוני לעמוד במסגרת סקירה על כמה דברים שיש בהם ענין. קודם כל שיחות השר אבן עם שר החוץ האיטלקי מדיצ'י, ושר החוץ הצרפתי דברה.

קודם כל לגבי השיחה עם מדיצ'י, אתו נפגש השר אבן ביום רביעי שעבר. השר אבן הודה לו על פעולת איטליה לשחרור המטוס והסביר את עמדתנו לגבי המצב במזרח התיכון והשלום. הוא נגע גם בפלישה לצי'כיה והשלכותיה.

מדיצ'י השיב שאיטליה היתה רוצה לסייע יותר בידי ישראל להשיג מטרותיה ובעיקר שלום. הבטיח שיתוף פעולה מצד איטליה בכל בעיה שישראל תעורר בפניה ואשר ביכולתה לסייע בעדה.

אני חייב להזכיר שבענין השוק המשותף, למרות ההבטחות לא היתה עזרה כל כך גדולה, כך שאת ההבטחות צריך לקחת "קון גראנוס סאליס".

השיחה עם דברה, שר החוץ הצרפתי, ארכה שעה ורבע. על פי רוב מורדים תוכן שיחות על פי אורכן. ניסתה היתה ידידותית, אולם בעמדות היסוד של הצרפתים אין שינוי. הם דוגלים בהוצאת כוחותינו כצעד ראשון לקראת ביצועה המלא של החלטת מועצת הבטחון. הם מאמינים בערובת המעצמות. אין שינוי במדיניות האמברנו.

אני מניח שלו שר החוץ היה כאן, היו שואלים אותו כל מיני שאלות, כי בעתון היתה ידיעה כאילו דה גול עצמו רצה למנוע את הפגישה הזאת עם דברה. אינני יודע אם זה נכון, במבוקים לא ראיתי התייחסות לזה.

להלן עיקרי השיחה: - שר החוץ הציג עניינינו בפרוטרוט, תיאר תולדות שליחות יארינג, הסביר הצורך החיוני במשא ומתן והסכם שלום, וכיצד מפרשים אנחנו החלטת מועצת הבטחון. שר החוץ תיאר המצב בינינו לירדן וציין שהסכם להקדיש חודש אוקטובר לדיפלומטיה שקטה ללא ויכוח פומבי. בעוברו לנושא יחסי ישראל צרפת ציין שלא בפעם הראשונה קיימים חילוקי דעות בין מדינות. בינתיים מתפתחים היחסים בצורה נורמלית בשטחים שונים. שר החוץ סיים בהזכרת המיראז'ים.

דברה אמר שצרפת מסכימה אתנו לגבי הצורך בשלום בר קיימא וגם לגבי השיט החופשי ולגבי קביעת גבולות בטוחים, תוך כדי תיקונים שעליהם יש לרון. צרפת אומרת אותם הדברים לערבים. חייבים להתחשב גם במתרחש בין ארה"ב לברית"מ. הוא לא בטוח שהזמן פועל בכיוון חיובי. הוא שאל מה הערך המיוחד של משא ומתן ישיר. כלומר, מדוע אנחנו עומדים דווקא על משא ומתן ישיר. מהו ערך ההתחייבות.

אם מישהו חושב שאין ערך למשא ומתן ישיר, אני עוד יכול להבין, אבל אם אומרים שאין ערך להתחייבות, אז בכלל אין חיים בעולם הזה.

יש לשים דגש על תוכן השלום יותר מאשר על הנוהל.
כן, כלום לא תועלנה ערובות חיצוניות יותר מאשר הסיכוי לשינוי באידאולוגיה.

כלומר, להסתפק בערבות של כמה מהגדולים ולא לדרוש אידאולוגיה במקרה זה. זאת אומרת, שמצרים מודיעה שהיא רוצה שלום, ומכאן ואילך אנחנו ידידים.

מתבקשת הפשרת הסעב על ידי הוצאת הכוחות, כדי להניע גלגלי השלום, מכאן החשיבות של לוח הזמנים. בסוף ציין כי צרפת סבורה ששליחות יארינג חייבת להימשך. אשר לאמברגו הרי צרפת תקיים אותו, ראשית מפני שכך הוחלט, ושנית מכיוון שבביטולו תפסיד צרפת כל אשר השיגה באפשרויות של השפעה על הערבים ושוב לא תוכל לפעול בצורה יעילה למען שלום בר-קיימא. דברה נתן להבין, מבלי לומר זאת מפורשות, שאם יושג השלום חשונה עמדת צרפת בקשר לאמברגו.

אני עובר עכשיו לתכנית הסובייטית. מאז הדיווח והדיונים בממשלה בענין זה המשכנו לקיים קשר הדוק עם הממשל האמריקני בכל הדרכים ועד לגבוה ביותר, בסגמה להבהיר את התנגדותנו הנמרצת לתכנית.

ממקור אחד ידוע לנו שהאלמנט האחר שנחשב חדש יחסית בבית הלבן, ולהערכתם לאו-דווקא שלילי ביסודו, הוא רעיון הערובה מטעם ארבע המעצמות.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

זה דיווח של השגריר רבין?

המנכ"ל ג. רפאל :

זה סיכום של המברקים שהגיעו עד יום שישי.

ראש הממשלה ל. אשכול :

זה לא סיכום של חשד אבן.

האמריקנים מרגישים חובה לדרוש על הפניה הסובייטית בצורה עניינית, גם אם הם דוחים את ההצעות הסובייטיות לגופן.

גם זאת שמענו פעם, הם אומרים שאינם יכולים על כל דבר להגיד לא, הם צריכים לעיין, ויש מקום לחשוד שאולי במשהו הם ירצו להאחז.

החיזה המרכזית בטיעוני הממשלה היא שההצעה הסובייטית בעיקרה איננה שונה מההצעותיהם מאז נובמבר 1967, הם יודעים שזו הצעה ערבית. יחד עם זאת מעריך השגריר רבין, כי הם אמנם לא יראו כהצעה סבירה, אבל ינצלו כל אפשרות לחץ להשיג מאתנו הצעה מקבילה.

הם אומרים: תציעו אתם איזה דבר. גם הקו של השגריר רבין הוא, שאי אפשר לשתוק כל הזמן, צריך יהיה פעם להגיד משהו.

ממקור אחד במחלקת המדינה נמסר לנו שעדיין נמשך הויכוח אצלם מה להשיב לרוסים. הם מקוים שערב בואו של אבן תהיה בידי ראסק התשובה (אבן ייפגש עם ראסק מחר - יום ב').

אחרי שאני נפגשתי פעם עם ראסק, וגם אז היה לנו
דין ודברים, אני אינני מקנא יותר מדי באבן, כי הפעם הצטברו הרבה דברים
בבת-אחת.

כאשר נשאל דובר מחלקת המדינה, בעקבות היריעה
ב"ניו-יורק טיימס", במסיבת העיתונאים היומית שלו לגבי "הצעת השלום" הסובייטית,
נמנע מלהכחיש או לאשר השמועות. הוא אמר שממשלת ארצות הברית קיימה מגעים עם
מדינות שונות, לרבות ברית המועצות, במגמה לחזק את שליחות יארינג. הוא הוסיף
שמדיניות ארה"ב ממשיכה להתבסס על הצהרות ג'ונסון מה-19 ביוני 1967 ו-10
בספטמבר השנה.

לו היה רק זה, וראי היה לא רק, אם כי גם פה, אם
מישהו מאתנו היה צריך לנסח זאת, היה מנסח זאת בצורה יותר מלאה ויותר טובה.

אני עובר לדין וחשבון של או-תאנט.
לגבי הפרק על המזרח התיכון בדו"ח השנתי של
או-תאנט יש שלוש נקודות מדאגות: (1) טיב השיחות ברורוס - כאילו אלה היו שיחות
בלתי-ישירות ("חוגים ישראלים" בניו-יורק ציינו שהאינפורמציה של או-תאנט לא
היתה מדויקת בנקודה זו); (2) המכשול להתקדמות יארינג הוא התעקשותנו על שיחות
ישירות. זו הנקודה העיקרית. שר החוץ יחליט בהגיעו לניו-יורק איך ובאיזה דרך
להעלות הנושא; (3) היתה גם הערה לאמור, שכאשר ישנו כיבוש צבאי יש לצפות
לתקריות.

הסנכ"ל ג. לפאל:

את זה אומר או-תאנט.

ראש הממשלה ל. אשכול :

גם לגבי זה תיקח משלחתנו דברים עם מזכירות

האו"ם.

6. החלטת מועצת הבטחון בדבר שליח מיוחד של המזכיר הכללי של האו"ם

ראש הממשלה ל. אשכול :

אני עובר להחלטת מועצת הבטחון בדבר שליח לדיווח

על מצב האוכלוסין.

"שלשום החליטה, כידוע, מועצת הבטחון לבקש מן המזכיר הכללי לשלוח בדחיפות נציג מיוחד לשטחים הערביים אשר בשלטון ישראל מאז מעשי האיבה ב-5 ביוני 1967. ועוד החליטה המועצה "לבקש מממשלת ישראל לקבל את הנציג המיוחד של המזכ"ל, לשתף פעולה אתו ולהקל על פעולתו".

החלטה זו התקבלה לאחר הפסקות ארוכות בדיוני המועצה ולאחר שלא נתקבלה תביעתנו, כי השליח יתבקש באותו זמן לבדוק גם מצב היהודים בארצות ערב, כפי שהוחלט בנושא זה בשנה שעברה.

שר הדתות ז. ורהפטינג :

על ידי מי?

המזכ"ל ג. רפאל :

זו היתה החלטה של העצרת המיוחדת.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אז הוחלט שם שגוסינג יבקר גם אצל מדינות ערב
ויבדוק את מצב היהודים שם.

אני מציע כי לאחר ישיבת הממשלה היום תתפרסם
החלטה ברוח הנוסח דלהלן:-

"הממשלה דנה בהחלטת מועצת הבטחון מה-27.9.68
בדבר שיגור שלית מיוחד של מזכ"ל האו"ם לשם דיווח על מצב האוכלוסין שנפגעו
במלחמה בארצות שהשתתפו בה.

ממשלת ישראל ממלאת את כל המוטל עליה על פי
התחייבויותיה, לגבי בטחונם, בטיחותם ושלומם של האזרחים בשטחים המוחזקים על
ידה".

אני עצמי מרגיש שיש פה איזו הצטדקות, וצריך
לנסח זאת אולי קצת אחרת.

"המצב והעובדות בענין זה היו ונשארו גלויים
לעין כל בקרב הקהילה הבינלאומית.

אשתקד, שיתפו שלטונות ישראל פעולה עם נציגו
המיוחד של המזכ"ל, מר גילד גוסינג, אשר בא לבדוק את מצב האוכלוסין בעקבות
החלטת מועב"ט 237. מן הראוי לזכור שאותה החלטה התייחסה באופן כללי לאזור
הסכסוך במזרח התיכון והופנתה לכל הממשלות הנוגעות בדבר. המזכ"ל הגדיר את תחום

שליחותו של מר גוסינג בקבעו שהיא כוללת את "היחס אל חושבים ערביים ויהודיים כאחד במדינות המעורבות במישורין עקב השתתפותן במלחמה זו."

(ב) "שליחותו של מר גוסינג כללה, על כן, חקירת מצבן של הקהילות היהודיות הנתונות לרדיפות במדינות ערב, אשר היו מעורבות בסכסוך. מצרו השתדל מר גוסינג לבצע גם משימה זאת במסגרת שליחותו, בכמה מן המדינות הערביות, אולם ממשלות אותן המדינות מנעו זאת ממנו.

ממשלת ישראל מוכנה לקבל שליח מיוחד נוסף של המזכ"ל ולשתף עמו פעולה על בסיס ההחלטה 237 וכפי שהוגדרה על ידי המזכ"ל לגבי שליחות גוסינג. כאשר הממשלות הערביות הנוגעות בדבר תבענה נכונותן לקבל שליח מיוחד זה ולשתף עמו פעולה, על מנת לאפשר לו לברוק את מצב הקהילות היהודיות הסובלות בארצותיהן, לא יהיה כל עיכוב בביצוע מידי של השליחות.

ממשלת ישראל מציינת בהערכה כי ממשלות ארצות הברית, קנדה ודנמרק סיבבו לתמוך בהחלטה הבלתי מאוזנת הפעם של מועצת הבטחון"

כפי שאמרתי, גם אני לא לגמרי שלם עם הנוסח

ואפשר עוד לשנות.

שר המשטרה א. ששון :

הערה לפיסקה השניה. אתה אומר שם שישראל ממלאת את כל המוטל עליה על פי התחייבויותיה לגבי בטחונם, בטיחותם ושלומם של האזרחים בשטחים המותוקים על ידה. אני חושב שאפשר להסתפק ולומר: לגבי סדרי חיייהם התקינים.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אמרת קודם שאני רואה פה יותר מדי הצטרקות, אבל ברגע זה אינני יודע איך לנסח זאת אחרת. אני רוצה להגיד שבמועצת הכטחון היה כפסע בין מה שהיה ובין מה שאף אחד לא יימנע. במשך 48 השעות שקדמו להצבעה היתה עבודה מאוד אינטנסיבית, והיה לחץ מוגבר של מברקים מהתם להבא ומחנא להתם, ולכסוף שלושה אלה נמנעו. האנגלי טען שהוא היה מוכן לבקש דחיה ל-24 שעות, אבל הוא לא הספיק ולא יכול היה לחשיג הסכמה לדחיה. אפשר להאמין או לא להאמין לו. אבל זה בכל זאת דבר חשוב, אם כי אולי גם כך היינו מגיעים לאותה מסקנה בנוסח זה או בנוסח אחר. אבל אם אחרי הכל שלושה אלה: ארה"ב, דנמרק וקנדה נמנעו, זה בכל זאת הישג.

אינני מתנגד לתיקון של השר ששון. התלבטנו במשך יום השבת אם לנסח זאת בצורה פשוטה, להגיד שלא נקבל את השליח, או להגיד זאת בצורה כזו, מה שהחיים והשכל הישר מחייבים שיהיה ברור שלא נקבל אותו "בתופים ובמחולות". השליח לא יבוא אלינו, כי הוא הודיע שהוא יבוא רק אם תחיה הודעה חיובית מצד המדינה.

תהיינה ודאי שיחות עם או-חאנט. אם ירצה, יתכן שיובל לשנות או להוסיף משהו. איזה פסוק מתוך הנחה שגם הערבים ינהגו כך, אם כי מאחר והיה ויכות זמן רב בשאלה זו, והדבר בכל זאת לא נתקבל, כולם הצביעו בעד נוסח ההחלטה כפי שנתקבלה, ורק שלושה נמנעו, אינני יודע אם זה ניתן. אבל ברור שאנחנו אומרים כי אנחנו לא מזמינים אותו אם לא יוזמן גם למדינות ערב, לבדוק את מצב היהודים שם.

שר הדתות ז. ורהפטיג :

אני מהרהר אם אנחנו צריכים לשלול מכל וכל את בואו של שליח האו"ם. נדמה לי שאין לנו מה להעלים ואין גם אפשרות להעלים. השאלה אם סירובנו לא יתפרש כרצון להעלים משהו. נתקבלה החלטה שהיא מאד לא נוחה לנו, אבל אי הנוחות היא יותר לגבי היוקרה מאשר מבחינה מעשית.

בענין זה בעצם יש שתי החלטות. אנחנו מפרשים את ההחלטה שהיתה בשנה שעברה, שהיא כללה גם ביקור של השליח בארצות ערב, כרי לבדוק את מצב היהודים שם. אין החלטה מפורשת כזאת, אנחנו נתנו פירוש כזה להחלטה מהשנה שעברה.

אני הייתי מציע שנקבל החלטה, בה נביע צער רב שמועצת הבטחון לא נענתה לדרישה הצודקת, להביע חוות דעתה לגבי ההחלטה שנתקבלה לפני שנה בעצרת האו"ם המיוחדת, ששליחות גוסינג תכלול גם את בדיקת מצב היהודים בארצות ערב, ונדרוש ביצועה של החלטה זו.

היות ואין לנו מה להעלים ומועצת הבטחון בכל זאת החליטה, אם הוא יבוא ויראה את המצב, עלינו לקבל אותו ולהדריכו. נדמה לי שיהיה לנו עור דין ודברים עם מועצת הבטחון שבו ניתקל בהתנגשות גלויה אתה. למה להעביר את ההתנגשות לענין שאיננו ענין מהותי?

ראש הממשלה ל. אשכול:

אתה בזה נותן סטירת לחי לארה"ב, לקנדה ולדנמרק שלא הסכימו להצביע בעד ההחלטה, והיו מוכנות ללכת עם כולן, ובפנים ודאי היה להם ויכוח רב.

שר הדתות ז. ורהפטינג:

באותה הודעה הייתי מוסיף תודה לשלוש ארצות אלו.

ד"ר מ. בגין :

עלי להתחיל בדברי בחגובה להצעת שר הדתות. באשר להחלטה הקודמת יש יסוד לומר כי או-תאנט גילה בה פנים שלא כהלכה. כעצם על פי רוחה של ההחלטה צריך היה לבדוק את מצבה של האוכלוסייה האזרחית בכל הארצות שהיו שותפות למאבק במזרח התיכון. הוא פירש את ההחלטה ההיא לפי נטייתו, וכתוצאה מכך באה ההחלטה שנתקבלה ביום שישי. אם זו ההחלטה, לאחר שמדובר בדיפוזת יהודים במדינות ערב ואנחנו מתנים את בואו הנה בבדיקת מצבם של היהודים בארצות ערב, שלאחר זאת אנחנו נאמר: הוא יכול לבוא הנה, בלי שילך לשם? אלה שאנחנו להלכה נאמר שאנו ממשיכים לתבוע שילך גם לשם. זה אחד העניינים המהותיים ביותר, ידידי שר הדתות, כי לשלילת הדבר יתפרש שאנחנו טוענים כי היהודים נרדפים בארצות ערב, אז, או שדברינו לא היו דברי אמת ביחס לדיפוזת, או שאנחנו מפקירים אותם. סוף סוף זה לא מצב חמור כזה. העמידה על כך שאותו שלית על פי ההחלטה הקודמת, ובצדק, ילך לבדוק את מצב היהודים בארצות ערב, אפילו היא איננה. איך אפשר לפרש יותר הסכמה להפקרה?

לדעתי אין אפשרות בייחוד לאחר שצירפנו את התנאי הזה, להעלות על הדעת שנוותר עליו, כאילו עניינם של האזרחים היהודים בארצות ערב הוא לא מעניינה של ישראל, ואנחנו על ידי כך היינו נותנים מעין אישור, ללא כוונה, אבל זה המשתמע. אסור לנו לעשות זאת, ולכן צריך לעמוד על התנאי הזה. אני בטוח שנעמוד עליו, ואני מבקש שנעמוד על הקשר בין שני הביקורים, ונכניס חיקון בנוסח כפי שקרא ראש הממשלה. המשפט הזה, בו נאמר: בשטחים המוחזקים על ידי יתורגם לאנגלית: OCCUPIED BY HER

המנכ"ל ג. דפאל :

לא. יאמר: UNDER ISRAEL'S CONTROL.

ד"ר מ. בגין:

זה בסדר, אני מסתפק בזה. יש מונחים יותר טובים, אבל אינני רוצה את המילה OCCUPIED.

אני מציע להעלות על נס את הימנעותן של שלוש המדינות הללו, אבל לא בנוסח שהציע ראש הממשלה. שם נאמר כי ממשלת ישראל מציינת בהערכה כי שלוש ממשלות אלו סירבו לתמוך בהחלטה בלתי מאוזנת. איזון בהחלטה זה תמיד דבר יחסי. למה לנו לומר זאת. להיפך, צריך לומר "ברחל בתך הקטנה", כפי שאמריקה אמרה, שהיא נמנעה מלחצביע על ההחלטה כי יש בה ויתור על בריקת מצב היהודים בארצות ערב. זאת אמריקה אמרה בפירוש, ואת זה צריך לומר.

ולאחרונה אני מציע שאנחנו נאמר, כי נהיה מוכנים לקבל שליח מתוך הנחה מובנת מאליה, שהשליח יכרוך את מצבם של היהודים בארצות-ערב.

י"ש. שפירא:

איך זה מובן מאליו?

ד"ר מ. בגין:

זה מובן מאליו מבחינתנו.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אני מציע לך לא להציע זאת.

דוד מ. בנין:

אני חושב שצריך לומר זאת מתוך הנחה שכעניינינו היא מובנת מאליה. אינני רואה למה שהצעה כזאת לא תתקבל. צריך לחזק את הנוסח כפי שהוצע, אינני זוכר בעל פה את המילים. צריך לווסד: כפי שכבר הודענו, ולפי מה שהודענו מובן שגם זה צריך להיות. לא הייתי רוצה שהדבר יתפרש, בגלל נוסח בלבד, שלא כהלכה, בעיקר מבחינת התוכן.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

הייתי רוצה לשאול אם יש לנו אפשרות להשפיע מי יהיה השליח, או שאנחנו צריכים לסמוך על או-טאנט שהוא יבחר בו בלי שיקבל את דעתנו בעניין זה?

המנכ"ל ג. רפאל:

הוא מוכרח לקבל את הסכמתנו, הוא לא יכול לשלוח אותו בלי הסכמתנו.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אי אפשר לשוחח אתו לפני זה? לא הייתי רוצה שיבוא שליח שיש לו דעה מוקדמת על העניינים. טוב שהיו שלוש מדינות שלא השתתפו בהצבעה בער, אבל ברור שאף אחד מהם לא היה מוכן להצביע נגד. עכבנו בעדם שלא

יצביעו עם הרוב.

שר המשטרה א. ששון :

הצבעת נגד במועצת הבטחון זה רטו.

שר הפנים מ.ח. שפירא :

של ארצות הברית, אבל לא של שתי המדינות האחרות.
הן לא הצביעו בעד כגלל הלחץ שלנו ומתוך יחסים טובים, אבל נדמה לי שהיו מרוצים
יותר אילו היו יכולים להצטרף ל-12. זה סימן לא טוב כשבילנו, שבמועצת הבטחון
רוב המדינות מצביעות נגדנו בענין כזה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

מועצת הבטחון היא כולה הפעם בהרכב כזה.

שר הפנים מ.ח. שפירא :

כאשר הם החליטו לשלוח רק לישראל, לא למצרים ולא
למדינות ערביות אחרות, יש להניח שאינם מתכוונים לבדוק את מצב הערבים אזרחי
מדינת ישראל. בהחלטה מדובר על השטחים המוחזקים על ידנו.

השר מ. בנין :

נדמה לי שזה לא בטוח.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

הם לא יוכלו לחקור את ערביי נצרת.

שר הדתות ז. ורהפטינג:

השאלה מתעוררת רק בקשר לירושלים.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אני מדבר על ערבים אזרחי ישראל, ערביי ירושלים אינם אזרחים. הוא לא יכול לבוא לשם לחקור. הם יכולים לטעון שכשם שהם אינם חוקרים בני הגזע שלהם, ערבים אזרחי ישראל, כך לא יכולים לחקור את יהודי מצרים, שהם אמנם בני הגזע היהודי אבל הם אזרחי מצרים. צריכה להיות השפעה גדולה ביותר על העולם כדי שנוכל להפריך עמדה זו. כל זמן ששאלה זו לא נפתרה, הם רואים כאילו הדבר אושר על ידינו. יש כל מיני הצעות בכל מיני מקומות, אבל לפי שעה אינם רואים אותם כאזרחי ישראל.

השר י. ספיר:

אתה מקבל את הטיעון של הרוב במועצת הבטחון.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אנו צריכים להבין שלא כל העולם הוא אנטי-יהודי, ולא כל העולם מתכוון רק להרע לנו.

שר המשטרה א. ששון :

זה בריוק מה שמאליק אמר.

שר הפנים מ.ח. שפירא :

לא קראתי מה שמאליק אמר, אבל גם הוא יכול לחשוב דבר כזה. בין 12 המדינות שהצביעו בעד היו אנגליה, ארצות דרום אמריקה, בראזיל ופאראגוואי, והם בכל זאת לא שונאי ישראל.

שר המשפטים י.ש. שפירא :

ההלכה היא שהם שונאי ישראל וצריכים להוכיח את ההיפך.

שר הפנים מ.ח. שפירא :

אם נעשה זאת, אז שום יהודי לא יכול לחיות בעולם. היהודים חיים בעולם מתוך הנחה שלא כולם שונאי ישראל.

אם אפשר יהיה להשפיע בשאלה מי יהיה השליט שיבוא לכאן, הייתי אומר שצריך להשלים עם ההצעה הזאת. אנחנו צריכים להביע את הערכתנו לאמריקה ולמדינות האחרות, אבל אנו צריכים לצאת מנקודת ראות אחרת לגמרי. צריך להגיד שאנו מקבלים הצעה זו אם כי ההצעה אינה צודקת, למען שלא יוכלו לבוא ולהגיד שאיננו רוצים שיבדקו את המצב אצלנו.

לגופו של ענין דומני שאם זה יהיה שליט הגון, הוא יכול למסור דין-וחשבון אובייקטיבי שלא יהיה נגדנו, וזה יהיה הרבה יותר טוב מאשר כל אותם המאמרים המתפרסמים היום בעולם על מצב הערכים בישראל. כזה

אני בטוח. אם יש לנו אפשרות כזאת, שנוכל להשיג דין וחשבון אובייקטיבי, הרי זה הרבה יותר טוב מאשר אם לא ניתן לשליח להיכנס לארץ. כי אז אנחנו נאשר את הרושם שאי אפשר להראות להם מה שמתחווה כאן ואת המתרחש במדינה, כי אנו פוחדים מזה. משום כך באנו בהצעה לעשות גם בדיקה של מצב היהודים במצרים. הם יראו בזה רק תירוץ ולא הכנה לעצם העניין.

אני חוזר ואומר, זה תלוי אם תהיה לנו השפעה על בחירת המועמד, או צריך להסכים לדבר זה.

שר המשטרה א. ששון :

אתה כולל גם את ערביי ירושלים?

שר הפנים מ.ח. שפירא :

לדעתי המצב הטוב ביותר הוא מצבם של ערביי ירושלים. הם יראו שערביי ירושלים באים אלינו ואנחנו באים אליהם, והם חפשים לעשות כל מיני דברים. מה יש לפחד.

שר הדואר י. ישיעיהו :

השר מ.ח. שפירא מחשיב את הנימוק הנורמלי של בעלי ההצעה שהמרוכר הוא בשטח כיבוש, בעוד שלגבי מדינות ערב מדובר באזרחים של מדינות ריבוניות. אולם האמת היא שלא חשוב כל כך הנימוק שמנמקים כמו שחשובות כוונותיהם של בעלי ההצעה ושל רוב המצביעים. נראה לי שהכוונה שלהם היא להביא לידי כך שיווצר מסמך שעליו אפשר לבנות מאמרי שיטנה נגד ישראל. ואני חושש שהם יכולים להשיג מטרה זו. ראשית, מפני שהעזתם של הערבים בשטחים המוחזקים, כולל ירושלים, גוברת והולכת מאז השליחות הקודמת של גוסינג. השליח החדש - אם יבוא - יצטרך להיפגש אתם והם יספרו לו כל מיני סיפורי זוועה. יש להם מספר עובדות שהם

יתארו אותן כיד ההגזמה שלהם וגם יוסיפו סיפורים על דברים שלא היו ולא נבראו. הוא אומר שהסיכויים ליצירת מיסמך של שיטנה נגד ישראל - כתוצאה משליחות זו - הם סבירים. שנית, אני חושש שהחקירה של השליח תנלוש לענין המקומות הקדושים, בין שדבר זה מוגבל ובין שאינו מוגבל בכתב הסמכות של השליח. למשל, ענין מערת המכפלה יכול להיהפך למוקד של קיטרוג ושיטנה, כיצד דוחקים את רגלי המוסלמים ממקום תפילתם וכיוצא בזה. אלה הם דברים שלא יוסיפו לנו נחת-רוח.

משום כך אני בעד תשובה שלילית ובלבד שתהיה עטופה בעטיפה נאה. לגבי העטיפה לא הייתי אומר, כפי שאמר השר בגין, שענין החקירה של מצב היהודים במדינות ערב הוא מובן מאליו. אין אנו יכולים לטעון שזה מובן מאליו, כיוון שבהחלטה כתוב הפעם במפורש שזאת בלבד יש לעשות. ועל כך היה ויכוח והיתה הצבעה. באופן שמוכן מאליו שהשליח לא ילך לארצות ערב. ההחלטה כתובה כך, ולא נוכל לומר "מובן מאליו".

אני מסכים לנוסח שראש הממשלה הביא לפנינו; אך אולי יש מקום להוסיף שמשלת ישראל מוכנה לקדם בברכה כל נציג מדינה שירצה לבוא לראות את המצב כאן, לרבות נציגי המדינות חברות מועצת הבטחון.

השר מ. בגין :

השגריר תקוע אמר זאת.

שר הדואר י. ישעיהו :

אבל שליח של האו"ם במסגרת ההחלטה הזאת - לא.

שהיה מודגש שאצלנו הכל פתוח וגלוי, וכל מי שרוצה יכול לבוא ולראות, אפילו נציגי חברות מועצת הבטחון, אבל שליח של החלטה שהיא בלתי צודקת או בלתי מאוזנת, זה לא. אולי ילמדו לקח בסופו של דבר גם

המחליטים.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אני לא מתלהב מתוספת כזאת, כי נניח שהנציג הפקיסטאני יבוא ויבקש שיקבלו אותו, ילך ממקום למקום, והוא ילמד אותם מה לטעון. הוא אולי לא יבוא, זה דבר אחר, אבל חסרות לנו צרות?

שר הדואר י. ישעיהו :

אין לנו מה להסתיר, הוויכוח הוא אם יש שלטון כזה או לא.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אין לנו מה להסתיר, אבל זה לא דומה לדין וחשבון מנוסח על ידי שליח של האו"ם. מה שנראה לך כלא כלום, יכול בעיניו להיראות כדבר חשוב. אני נזכר מה היה בימי האנגלים ליד הכותל המערבי גם בין הנוצרים. היו מכות רצח על השאלה מי ידליק נר.

שר הדואר י. ישעיהו :

אותה שאלה אפשר לשאול בלי החלטה של מועצת הבטחון. אילו נציג מדינה כלשהי היה רוצה לבוא ולבדוק, לא היינו נותנים? מי שרוצה יבוא.

המנכ"ל ג. רפאל :

אבל הוא לא יגיש דין וחשבון רשמי מטעם האו"ם.

ד"ר מ. בנין :

השגריר תקוע אמר זאת, זה מספיק.

שר המשפטים י.ש. שפירא :

אנחנו לא צריכים להתעלם מהעובדה ששליח מיוחד לשטחים המוחזקים הוא דבר שהסכם או חוזה ג'נבה קובע אותו במפורש. אנחנו לא יכולים לעשות את הדבר הזה באופן ערטילאי. למעשה רשאת עבר הירדן, והיא אפילו חייבת, לדרוש שיהיה פה PROTECTING POWER שיבדוק כיצד נוהגים באזרחים ירדניים שלטונות הכיבוש, כלומר הממשל הצבאי. אנחנו בענין זה גיצלנו כל האפשרויות כאשר טלמן היה בירושלים. אנחנו היינו מלאי פחדים, וזה יצא לא רע. זה לא אומר שזה מוכרח גם היום לצאת לא רע, זה יכול להיות רע מאד, כפי שאמר ראש הממשלה, ובצדק.

מביוון שההודעה הזאת היא בדרך כלל הודעה טובה, ואני מקבל אותה על ידי שינוי של ביטוי פה ושם, הייתי מציע לנסח באופן זהיר הרבה יותר את הקטע שאומר: "ממשלת ישראל מוכנה לקבל שליח מיוחד נוסף של המזכ"ל ולשתף עמו פעולה על בסיס ההחלטה 237 וכפי שהוגדרה על ידי המזכ"ל לגבי שליחות גוסינג, כאשר הממשלות הערביות הנוגעות בדבר תבענה נכונותן לקבל שליח מיוחד זה ולשתף עמו פעולה, על מנת לאפשר לו לבדוק את מצב הקהילות היהודיות הסובלות בארצותיהן, לא יהיה כל עיכוב בביצוע מידי של השליחות".

במילים אחרות, כל עוד לא תבענה המדינות הערביות את הסכמתן, אנחנו לא נקבל אותו והשליחות לא תבוצע. אני הייתי מציע לנסח זאת כחזרה על החביעה, אבל בלי שהדברים יהיו התחייבות קטיגורית, שאחרת לא נקבל

אותו. אין לנו צורך בשלב זה להודיע כך או אחרת בהחלטה של הממשלה, שקשה מאד בתנאים מסויימים אחר כך לסגת ממנה. אני מציע שנאמר: אנחנו ממלאים כל ההתחייבויות, ואנו עושים ניתוח של המצב שהיה קודם. אנחנו מציינים בהערכה את עמדת ארצות הברית, קנדה ודנמרק לענין זה. אנחנו חוזרים בצורה אחרת על התביעה שלנו. איננו מודיעים שנקבל אותו או לא נקבל אותו, או שנקבל אותו אך ורק בתנאי, כי אז זה סירוב שאין אחריו שום משא ומתן ושום ויכוח.

שר הדואר י. ישיע'הו:

זאת אומרת שאתה מציע לקבל אותו.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

לא, אני אומר לא לקבל אותו, אבל אני אומר לא לומר בהודעה זו שאנחנו לא נקבל אותו.

שר הסעד י. בורג:

אתה אומר לא בתנאי, כל עוד שהמדינות הערביות לא תבענה את נכונותן.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

מי רוצה בתנאי? הם כבר הודיעו וחזרו והודיעו שלא. אתה מגיע ל-POINT OF NO RETURN, ואני מציע לא להגיע ל-POINT OF NO RETURN אלא לדחות זאת למשא ומתן כאן ושם.

ד"ר י. ספיר :

בהנחה שהנוסח שלך אינו הסכמה לבואו.

שר המשפטים י.ש. שפירא :

לא, אני אומר שבענין זה, אם לקבל אותו או לא לקבל אותו, אנחנו לא אומרים טאומה.

שר הסעד י. כורג :

אני יכול לקבל את הצעת שר המשפטים בתנאי שאין בזה הסכמה וברור שאין בזה הסכמה. או-תאנט הוכיח עוד הפעם שהוא נייטראלי נגדנו, ויש להניח שכאשר הוא בוחר איש, בסופו של דבר בניסוחו, חוץ מההגדרה שלו, בניסוחו הוא יהיה נייטראלי נגדנו.

שר המשפטים י.ש. שפירא :

בזה אתה לא צודק, לא ביחס לטלמן ולא ביחס לנוסינג.

שר הסעד י. כורג :

אבל השליחויות האחרות היו בהנחות אחרות. לא כמו ההחלטה הזאת בהרכב הנוכחי של מועצת הבטחון. לפני כמה שבועות התרשמתי וראיתי את האווירה שם, אני בכל זאת רשאי ואולי חייב לחשוש. אני הייתי אומר, אני רואה את החומרה של ההחלטה לא בה עצמה, מפני שהיא אילוסטרציה לדברים שעלולים לבוא. אני מסתייג מאלה שאומרים שצריך להסכים, זו הזמנה להצהרות. לא צריך להיתמם. הם יכולים תמיד למצוא מוכתרים שיגידו מה שהם רוצים.

השר ורהפטיג העלה כאן את ענין ירושלים. אינני יודע איך מסגר של סבא משותף יכול להשתקף בדיון וחשבון. אני מבדיל בין שני הדברים. דבר אחד הוא אם עתונאי או קונסול כותב זאת, ודבר אחר הוא מסמך ששליח רשמי מגיש באופן רשמי לשולחיו. הענין אינו דומה.

לכן אנחנו צריכים להיזהר מהדבר עד כמה שאפשר. אני מוכן להסכים לניסוח של שר המשפטים מפני שהוא איננו לאו מוחלט, אבל הוא בוודאי עור לא כן מוחלט. זה נותן לנו קצת נשימה, וגם זה לטובה. אילו הייתי צריך לבחור בין כן ולא, הייתי מעדיף שלא.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

לדעתי צריך לעשות את הכל כדי שהוא לא יבוא. אני חושש שבתוך הדוד הרוח הזה סביב ענייננו, ייכנס דלק נוסף. בשבילנו ירושלים זו ירושלים המאוחדת, בשבילו עצם הדבר שהרסו מה שהרסו ליד הכותל המערבי, או פיגוע דרך או הפקיעו קרקעות, אנחנו אומרים שאלה דברים שאנחנו עושים אצלנו בבית, לשליח זה לא ברור.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אולי אפשר להגיד שלירושלים אינו יכול לבוא.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

הוא ירצה ללכת לירושלים. אם ניתן לו להיכנס לירושלים, או גם ירושלים היא OCCUPIED TERRITORY. אם לא ניתן לו להיכנס לירושלים, זה יהיה אחד הדברים שהוא יביא בדיון וחשבון שלו.

אם הוא יבוא, אני חושב שאנחנו נכנסים לענין רע

מאד בשנת תשכ"ט, 1969.

בהודעה שראש הממשלה קרא כאן יש סעיף על כך שצריך לבדוק גם את מצב היהודים במדינות ערב בעקבות הסכסוך. לדעתי צריך להדגיש בנוסף הזה ענין המדינות שהשתתפו בסכסוך, או שבעקבות הסכסוך הזה הורע מצבם של היהודים בארצות אלה. זו נקודה חשובה מאד בעיני ואני מציע להדגיש זאת.

נאמר כאן: ממשלת ישראל מוכנה לקבל שליח מיוחד נוסף של המזכ"ל, ולשתף עמו פעולה - אני מציע להוסיף: על בסיס הביצוע המלא של החלטה 237, כפי שהונדרה על ידי המזכ"ל לגבי שליחות גוסינג. את כל השאר, על כך שהממשלות הערביות הנוגעות בדבר תבענה נכונותן וכו', צריך למחוק. כאן אני מסכים עם שר המשפטים.

לדעתי צריך להגיד זאת בצורה פוזיטיבית, וכאשר מוסיפים את שתי המלים האלה ואומרים שממשלת ישראל מוכנה לקבל שליח מיוחד נוסף של המזכ"ל ולשתף עמו פעולה על בסיס הביצוע המלא של החלטה 237, כפי שהונדרה על ידי המזכ"ל לגבי שליחות גוסינג, זה מתקבל בצורה פוזיטיבית.

השר מ. בנין:

אחה מסתמך על המזכיר הכללי והוא עכשיו מפרש

אחרת את ההחלטה הזאת.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מהי החלטה 237?

המנכ"ל ג. רפאל:

ההחלטה של העצרת המיוחדת אשחקד.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

אני שואל את מנכ"ל משרד החוץ, האם הצהרתם בזמנו
שאתם בעד החלטת 237 כפי שהוגדרה על ידי המזכיר הכללי, והאם פירוש הדבר שיש שם
מה שאנחנו חובעים?

המנכ"ל ג. רפאל:

זה מצוטט כפי שנאמר על ידי המזכיר הכללי של
האו"ם, שהכוונה ליהודים ולערבים גם יחד.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

אבל הפסוק הזה שאנחנו אומרים בדבר הממשלות
הערביות הנוגעות בדבר אשר צריכות להביע נכונותן לקבל שליח מיוחד זה, זו איננה
ציטטה?

המנכ"ל ג. רפאל:

זה ישנו.

שר החינוך והתרבות ז. ארן :

אבל כאן זה לא במקום הנכון, וצריך לתת את זה במקום הנכון, ואז אין צורך בכל הדברים האלה, שמסתמכים על אמנת ג'נבה וכו'. בדרך כלל צריך לעמוד על זה מכל מיני נימוקים, יש בזה משום יצירת תקדים מנסיוננו הבינלאומי של התערבות, מבחינת רוסיה או מישהו אחר.

על סמך כל הנימוקים שנשמעו כאן אני מתנגד להצעתו של השר ורהפטיג. וכפי שאמרתי, אני מציע להוסיף את המילים: על בסיס הביצוע המלא של החלטה 237, ולמחוק את כל השאר, ולתת הגדרה כפי שהיתה בהודעת המזכ"ל אשחקר. כלומר, שיש לבדוק את מצבם של היהודים בארצות אלו בעקבות הסכסוך שהיה. זו הנקודה העיקרית.

ד"ר מ. בנין :

אז אנחנו שמים את עצמנו בירי הפירוש של או-טאנט, והוא עכשיו נותן פירוש אחר. ביצוע הדדי ומלא של ההחלטה, לאמור גם בדיקת מצבם של היהודים בארצות ערב בעקבות הסכסוך שהיה אתן.

שר החינוך והתרבות ז. ארן :

אתה מוסיף מה שהוא אמר אז, והוא מתכחש למה שהוא

אמר.

ראש הממשלה ל. אשכול :

והוא עכשיו לא אומר זאת.

שר החינוך והתרבות ז. ארן :

אבל אנחנו יכולים לתבוע את ביצוע ההחלטה במלואה, על שני חלקיה, לאמור גם בדיקת מצב היהודים בארצות ערב בעקבות הסכסוך.

שר המשטרה א. ששון :

ראש הממשלה אמר שהשליח לא יבוא אם לא נזמין

אותו.

ראש הממשלה ל. אשכול :

כך הוא הודיע.

שר המשטרה א. ששון :

אבל אני מבין שלפי אמנת ג'נבה הוא יכול לבוא, שם לא כתוב ש"הכובש" צריך להזמין אותו. הוא יכול לבוא אם הוא רוצה. אני הייתי מציע להוציא את הקטע הזה, שממשלת ישראל מוכנה לקבל שליח מיוחד נוסף וכו'. לדעתי ממשלת ישראל צריכה להביע הערכה לעמדת ארצות הברית, קנדה ודנמרק, ולהשאיר את הענין סתום, לא לומר לא ולא לומר כן. ובכל זאת יתפרש שהגבנו על ההחלטה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אם עוד מישוהו יציע למחוק שניים שלושה משפטים, אז בכלל לא יהיה צורך כבר בשום הודעה. השאלה אם מקבלים את השליח או לא מקבלים.

שר המשטרה א. ששון :

זאת לא אומרים. מבקרים את ההחלטה, מביעים הערכה לאלה שהתנגדו ומשאירים את הענין סתום. הוא לא יבוא בלי הזמנתנו. אז הם יתחילו לשאול אותנו מה אנחנו אומרים, למה לנו להתחייב.

רבותי, אם הוא יבוא, אנחנו צריכים להיות מוכנים לכל מיני פעולות מכפנים. התנהגותם של הערבים היום אינה דומה להתנהגותם בזמן ביקורו לפני כשנה של גוסינג. השנה הם יכולים לארגן כל מיני שביתות ופעולות מכפנים ומבחוז. לכן רצוי שהוא לא יופיע, אם אנו רוצים להוסיף לשמור על בטחוננו.

השר י. גלילי :

אני מבחין בין החלטה לבין ההודעה. בראש לכל צריך לקבל החלטה אם לשתף פעולה עם השליח, מאחר שאין הכוונה לקיים את ההחלטה היסודית במלואה, ולהסתפק בכך שיבדוק את מצב האוכלוסין רק בשטחים המוחזקים על ידי ישראל.

אני מציע לסדר: הממשלה מחליטה לא לשתף פעולה עם שליח האו"ם לבדיקת מצב האוכלוסין בשטחים שבשלטון ישראל, אלא אם כן תקויים ההחלטה במלואה, האומרת שהשליח יעשה לבדיקת מצב היהודים בארצות ערב.

המנכ"ל ג. רפאל :

מעולם לא נתקבלה החלטה כזאת. אנחנו סחטנו ממוזכיר האו"ם בכוח לפני שנה את אותו הפירוש, שאנחנו נאחזים בו היום כדי להצדיק את התביעה שלנו לגבי השליח. זה כל מה שיש לנו ואת זה צריך להבטיח.

ד"ר י. גלילי :

אני מדבר על החלטה פנימית של הממשלה. אני חוזר ואומר: איננו משתפים פעולה עם שליח האו"ם לבדיקת מצב האוכלוסין בשטחים שבשליטון ישראל, נשתף פעולה עם שליח האו"ם לבדיקת מצב האוכלוסין בשטחים שבשליטון ישראל, אם אותו שליח יעשה לבדיקת מצב היהודים בארצות ערב. זו החלטה פנימית של הממשלה...

ראש הממשלה ל. אשכול :

שתהיה מחרתיים בעתונים.

ד"ר י. גלילי :

כלי גינונים של נוסח.

אשר להודעה שחתפרסם - היא צריכה להיערך מחדש על בסיס ההערות שנשמעו כאן. צריך להטיל על שניים שלושה חברים, שאחרי הישיבה הזאת יערכו נוסח ההודעה לפרסום. אשר להחלטה פנימית, אני מציע להסתפק בזה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

בהקשר לזה אני צריך לקרוא לכם מברק בהול שהגיע משר החוץ, מלונדון, בענין זה והוא אומר (מצטט המברק מהשר אבן): - "אני מציע שתגובחנו תהיה קצרה ובהתאם לדברים שחקוע קיבל הוראה להשמיע.

יש לאמור כי עמדת ישראל הובעה בדיוני מועצת הבטחון ששלוש מדינות נמנעו מתוך הבנה לחוסר האיוון שבעמדת המועצה. ישראל תעמוד בקשר עם המזכ"ל כדי לדון בנסיבות ובעתוי של השליחות לאור מאמציו של המזכ"ל להשיג את ההיקף והאיוון המתבקשים מן העקרון ההומניטרי. לשון אחרת: לאור מה שייאמר לנו על כלילתם של היהודים בדאגתו של השליח. החשובה צריכה להטיל על המזכ"ל והערבים את היוזמה ליצירת תנאים שיאפשרו את השליחות".

השאלה איפה הלשון האחרת הזאת תהיה בהחלטה שלנו, או שאנחנו שומרים זאת לעצמנו? משום כך אני לא כל כך מקבל את הנוסח הזה.

שר הדתות ז. ורהפטינג:

אני מציע שנשאיר פתח פתוח.

ראש הממשלה ל. אשכול:

החשובה צריכה להטיל על המזכיר הכללי והערבים את היוזמה ליצירת תנאים שיאפשרו את השליחות. את זאת כבר אמרנו. כאשר הערבים יעשו זאת, אז גם אנחנו נעשה זאת. אבל אין לומר שישראל תעמוד בקשר עם המזכיר הכללי כדי לדון בנסיבות, או בעתוי של השליחות לאור מאמציו של המזכיר הכללי. איוה נסיבות? מה זה אומר? ההחלטה אומרת שהמזכיר הכללי קיבל על עצמו לעשות מאמצים כאלה.

שר הדתות ז. ורהפטינג:

החלטת מועצת הבטחון מטילה על המזכיר הכללי בדיקת המצב ושיביאו בחשבון שיכול להיות שליח.

המנכ"ל ג. רפאל :

המזכיר הכללי לא ירצה לחרוג ממסגרת ההחלטה.

שר הדתות ז. זדהפטינג :

זאת אומרת שאנחנו דוחים מבלי לומר את התנאי?

ראש הממשלה ל. אשכול :

אינני מכין איפה תהיה הלשון האחרת, לאור דרגתו של השליח. כאשר הוא יגיד לנו שזה קשור בתפקיד השליח אז גם אנחנו נסכים. אם הוא לא יגיד זאת, אינני יודע מה תהיה הלשון האחרת.

שר הדתות ז. זדהפטינג :

הוא לא רוצה לחביא לקונפליקט.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אם כן, אפשר להציע לדחות לשבוע, בינתיים יקיים שר החוץ שיחה עם או-תאנט ונראה, אבל נדמה לי שזה לא טוב. היתה החלטה של מועצת הבטחון, שהממשלה צריכה להודיע. ביום שישי ובשבת שאלו אותי על כך, ואמרתי שביום ראשון תהיה ישיבת הממשלה ואז נדון. עכשיו להגיד שאיננו יודעים, זה משונה.

השר ט. בנין :

זה מסוכן מאד, העתונאים גם ישאלו על כך את

מזכיר הממשלה.

שר הדתות ז. ורהפטינג:

לי נדמה שהצעת שר החינוך והתרבות והצעת שר המשפטים הולכות בעקבות הצעת שר החוץ. נאמר: היתה החלטה של מועצת הבטחון, הממשלה קובעת יחס של מרירות להצעה זו ומביעה דברי שבח למדינות שקיבלו את עמדתנו. באופן פוזיטיבי אנחנו דורשים שזה ייעשה גם אצל הערכים. אם לא נאמר את ה"ואם לא", השר אבן ייפגש עם המזכיר הכללי ולא יהיה לו מר לומר. אני חושש מפני זה, כי אנו לא נוכל לעמוד בפני הלחץ. לא נרצה ליצור קונפליקט על דבר שאינו עקרוני. יש לנו מספיק קונפליקטים לגבי התעלה ומקומות אחרים, ולא צריך עכשיו ליצור קונפליקט כזה.

אני לא מפחד מהשליח, כי כל הדברים ידועים. אנחנו לא יכולים להעלים את העניין הזה. זה לא כבר הייתי בחוץ לארץ ושוחחתי עם בישופים על ענין המקומות הקדושים, ונדמה לי שהדבר עושה רושם גדול כאשר אמרתי: חבואו ותראו את מצב המקומות הקדושים. אנחנו מודיעים שגם מארצות ערב יכולים לבוא.

ראש הממשלה ל. אשכול:

פה לא מדובר על המקומות הקדושים. נשמע בעוד חודש על מה שלפי דעתך עשה רושם גדול.

שר הדתות ז. ורהפטינג:

היו כמה שליחויות. אם הם חושבים שהמצב הרבה

יותר גרוע, יבואו ויראו.

שר השיכון מ. בנטוב:

שיסכימו לבדיקה בארצות ערב. השאלה היא לא מה

יהיה כאן עם השליח.

שר הדתות ז. זרדהפטיג:

אינם עומדים על הבחינה המשפטית. שר המשפטים

ושר הפנים עמדו על זה, אין להשוות.

המנכ"ל ג. רפאל:

חדיון הנוכחי לא התחיל עם קבלת ההחלטה, אלא

התחיל עוד בחודש מאי, כאשר ממשלת סוריה וממשלת מצרים פנו אל המזכיר הכללי ודרשו שיגור דחוף של שליח בגלל "הזוועות" בשטחים הכבושים. על יסוד נוסח הפנייה הזאת החליטה ממשלת ישראל לא לקבל את פניית המזכיר הכללי, אבל כדי להדוף את תנופת הלחץ אנו העלינו דרישה לבדיקת מצב היהודים בארצות ערב, כי היו לנו ידיעות מדאיגות על המתרחש בקהילות היהודית בסוריה, במצרים וגם בעיראק.

אנו העלינו תביעה זו בתשובת שר החוץ לאיגרת

המזכיר הכללי בחודש יוני, ואמרנו שאנו מוכנים לקבל שליח כתנאי שיבדוק גם את מצב היהודים בארצות ערב.

המזכיר הכללי מתכחש לפירושו הקודם, ביקש חוות דעת משפטית והוא אומר: עשיתי טעות כאשר פירשתי כפי שפירשתי, הייתי נדיב מדי ומשום כך אני חוזר בי, ואני אומר שהחלטה 237 נוגעת רק לערכים שבשטחים המוחזקים.

אנחנו לא נטשנו את התביעה שלנו והפכנו זאת לענין אידאולוגי של אפלייה כלפי הקהילות היהודיות. אנחנו לא יכולים להסכים לעמדה שהמזכיר הכללי נקט, כי אנחנו דואגים למצב הקהילות היהודיות בארצות ערב.

האויס כמועצת הבטחון לא קיבל עמדה זו. ב-12 קולות קיבלה מועצת הבטחון החלטה זו לא משום שהיא דואגת לענין ההומניטרי, אלא היא הצטרפה למלחמה הערבית נגד ישראל. קבלת החלטות מעין אלו מהווה אמצעי הלוחמה של ממשלות ערב.

משום כך צריכה להיות עמדה שלילית של ממשלת ישראל לכל יוזמה שבאה בדרך זו. מבחינת משרד החוץ השאלה היא איך אנו נבטא את השלילה: על ידי התנגדות חותית או על ידי צורת שלילה שיכולה להתפרש שאנחנו לא חוששים שיבואו לבדוק את המצב בשטחים. אין לנו מה להסתיר, אבל אנחנו לא יכולים להסכים להחלטה מעוותת ולא נשתף פעולה איתה. משום כך נוסחה ההצעה כפי שנוסחה, כדי מצד אחד להביע דעה שנקבל את השליה כחנאי שיבדוק מצב הקהילות היהודיות בתקווה שלא יבוא. הדאגה של הממשלה היתה שלא יבוא, לא בגלל שיש מה להסתיר, אלא בגלל התסיסה שזה יכול לעורר.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

על מה מתבססת החקוזה שהוא לא יבוא?

המנכ"ל ג. רפאל :

אנחנו יכולים להגיד שזו החלטה מעוותת, אלא אם
הערבים יקבלו שליח לבדיקת מצב הקהילות היהודיות בארצותיהם.

כאן ברצוני להגיד לשר הפנים, כמובן שאז השליח
יכול לבדוק את מצב המיעוט הערבי בישראל.

שר הפנים מ.ח. שפירא :

זה לא נכלל בהחלטה.

המנכ"ל ג. רפאל :

הוא אומר זאת ברגע שהוא מפרש את ההחלטה שהכוונה
ליהודים ולערבים גם יחד.

אני מציע שביסודה תמשיך הממשלה להתנגד, כהחלטה
פנימית, לבואו של השליח, כי אין לנו כל ענין גם לא בדין וחשבון וגם לא
בהימצאותו, וגם לא בתסיסה שזה עלול לגרום. נלביש התנגדות זו בצורה שהאחריות
להכשלת השליחות תיפול על הערבים בגלל סירובם להרשות בדיקת מצב היהודים בארצות
ערב.

ד"ר מ. בנין :

אני מבקש להציע הצעה אחרת, זה אינו נוסח מושלם, אבל אני מציע הצעה ברוח זו: - "ממשלת ישראל מודיעה, כי תהא מוכנה לאפשר לשליח המזכ"ל לברוק את מצבה של האוכלוסיה האזרחית בשטחים אשר בשלטונה, בעמדה על התביעה הצודקת כי שליח זה יברוק את מצבה של האוכלוסיה היהודית במדינות הערביות, שהשתתפו בפעולות האיבה במאי-יוני 1967 ובעקבותיהן. הממשלה מציינת, כי בתביעה צודקת זו תמכו נציגי ארה"ב, קנדה ודניה. לא חל שינוי בעמדת הממשלה".

אני מעדיף שזה יהיה על העבר, כי כך באמת אמרנו, זו העמדה שלנו ואין זו עמדה חדשה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אתה מזכיר את ההחלטה 237.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

אני פעם אמרתי שיש שתי קטיגוריות: אלה שתולים תקוות, ואלה שמקווים לתלות. אני חוזר ואומר שאת ההתנדרות שלנו אנחנו צריכים לבטא בצורה פוזיטיבית. לאסור: זו עמדתנו, ולא להגיד: אם לא - אז לא. מספיק לומר מה שהציע כאן שר המשפטים.

אני מצטרף להצעת השר גלילי, שנמסור לוועדה את ניסוח ההודעה, אחרי ששמעו כאן את המיברק של שר החוץ ואת דעת מרבית חברי הממשלה. לפי דעתי הרוב מתנגד להצעת השר ורופטיג, ובהתאם לזה צריך לנסח הצעה.

השר י. גלילי:

נראה לי שיש להבחין בין ההחלטה לתוכנה לבין ההודעה ברבים. אם הצעת שר הדחות עומדת להצבעה, או צריך להצביע. אם תקבל רוב, מזה מתחייב מה ההודעה שמודיעים ומה ההוראה שנותנים לתקוע. אם אין מקבלים הצעה זו, אפשר לקבל למניין שורה שלמה של הצעות כלפי חוץ, שלא תעמדה אותנו כסרבנים סיטונאים.

אני מבקש מראש הממשלה שיבהיר לנו אם הצעת השר ורהפטיג עומדת להצבעה. אני רוצה לנצל הזדמנות ולהצביע נגדה, ולאחר שתקבל או תיפול, נשאלת השאלה כיצד נביע את עמדתנו כלפי חוץ.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אני תומך בהצעת ראש הממשלה, לדחות את ההחלטה

לשבוע הבא.

השר מ. בנין:

גם ראש הממשלה אמר שזה לא טוב.

(קריאות: זה לא רצוי).

שר העבודה י. אלמוגי:

דחיית ההחלטה הפעם עלולה להתפרש לא טוב.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

בינתיים אפשר לבקש מהשר אבן, שעם בואו לארה"ב ייפגש עם או-תאנט ועם נציגים בארה"ב, כדי להתייעץ איך לפעול בעניין זה. למסור להם את גישתנו לעניין ולשאול את דעתם. אם לא נחליט עכשיו, יידעו שאנחנו מתלבטים

בענין זה. מה כל כך רע שיידעו שאנחנו מתלבטים? ממשלה יכולה להתלבט בעניינים כאלה שבוע ימים, זה סימן שאנחנו לא כל כך להוטים לקבל החלטות נגדיות. במשך שבוע ימים זה נשמע משר החוץ מה הרושם שלו מהשיחות שהוא קיים במקום. כפי שאמרתי, אצלי עמדתי תלויה בשאלה מי יהיה השליח. צריך גם לבדוק איך ממשלת ארה"ב תתייחס להתנגדות שלנו, אם תראה בזה עלכון או לא, או שהיא עלולה גם להגיד שזו הדרך שצריך ללכת בה. לדעתי זה לא בוער, אפשר לחכות שבוע ימים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני חושב שאין ברירה, צריך להצביע, אינני חושב שצריך לדחות את ההחלטה לשבוע. אני שואל את שר הדתות אם הוא מעמיד להצבעה את הצעתו, שנשלים עם זה שיבוא שליח.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

לאחר כל התנאים אני בעד זה, אבל אם דוחים

בינתיים את ההחלטה...

ראש הממשלה ל. אשכול:

לא דוחים, לפי שעה אין הצעת החלטה כזאת.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

ישנה הצעה שלי.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אז אני מעמיד קודם להצבעה את הצעת שר הפנים, לרשות את הדיון וההחלטה לישיבה הבאה. כאן אני צריך להזכיר שיום ראשון הבא זה ערב סוכות וייתכן שלא תהיה ישיבה. אני חושב שאין בזה מן החכמה המדינית הגדולה, אבל אני מעמיד להצבעה את הצעת השר ח.מ. שפירא, לרשות את הדיון וההחלטה.

ה צ ב ע ה:

בעד ההצעה לרשות את הדיון וההחלטה - 2 קולות.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אנחנו עוברים להצעת השר ורהפטיג. השאלה אם אתה

מציע להתנות זאת.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

בסופו של דבר או בליט בוירה...

ראש הממשלה ל. אשכול:

כל זה יורד חוץ ימים מספר, ואז גם או-חאנט

יכול לסחוב זאת. אני מעמיד להצבעה את הצעת השר ורהפטיג.

הצבעה:

בעד הצעת השר ורהפטיג - 3 קולות.

ראש הממשלה ל. אשכול:

היתה הצעה שתהיה ועדת-ניסוח. רוב החברים הציעו לנסח אחרת את הסעיף האומר שממשלת ישראל מוכנה לקבל שליח מיוחד נוסף של המזכיר הכללי של האו"ם, ולשתף עמו פעולה על בסיס החלטה 237, כפי שהוגדרה על ידי המזכיר הכללי לגבי שליחות גוסינג, ופה הייתי מוסיף: בתנאי שהמזכיר הכללי יביא את הממשלות הערביות לכך שתכענה רצונן גם הן לעשות כך וכך. אני מסכים לוועדה של שלושה ארבעה חברים שינסחו משהו כזה. חברי ועדת הניסוח יהיו השרים: גלילי, י.ש. שפירא, מ. בגין ועברכם הנאמן.

מ ח ל י ט י ס: א) עמדת הממשלה, אשר הסכימה בשעתה, לאפשר לשליח המזכיר הכללי של האו"ם לרווח על מצב האוכלוסיה האזרחית בשטחים בשליטתה של ישראל מאז מלחמת ששת הימים, ובלבד שידווח גם על מצב הקהילות היהודיות במדינות ערב, נשארת בתוקפה. (3 קולות בעד ההצעה לקבל את השליח; 2 קולות בעד ההצעה לדחות את ההחלטה לשבוע הבא).

ב) ליפות כוחה של ועדת שרים לנסח הודעה שתפורסם בשם הממשלה.

הרכב הוועדה: ראש הממשלה והשרים: מ. בגין, י.

גלילי, וי.ש. שפירא.

הודעת הממשלה בענין החלטת מועצת הבטחון בדבר שיגור שליח מיוחד של המזכיר הכללי

של האו"ם

נדרוה החלטת מועצת הבטחון מה' בחש"י תשכ"ט
(27.9.68), בדבר שיגור שליח מיוחד של מוזכ"ל האו"ם לשם דיווח על מצב האוכלוסין
שנפגעו במלחמה בארצות שהשתתפו בה.

ממשלת ישראל הסכימה בשעתה לאפשר לשליח המוזכ"ל
לדווח על מצבה של האוכלוסיה האזרחית בשטחים אשר בשליטתה של ישראל מאז מלחמת
ששת הימים, ובלבד שהשליח ידווח גם על מצבן של הקהילות היהודיות במדינות ערב
שהשתתפו בפעולות האיבה במאי-יוני 1967 ובעקבותיהן.

עמדה זו של הממשלה נשארת בתוקפה ולא חל בה
שינוי.

הממשלה מציינת בהערכה כי מספר מדינות חברות
במועצת הבטחון התבטאו בזכות עמדה של ישראל, ונציגי ארה"ב, קנדה ודנמרק אף סרבו
לתמוך בהחלטה שנתקבלה מפני שסתרה את ההחלטה של אשתקד אשר על פיה ביקש השליח
דאז לעמוד גם על מצב היהודים במדינות ערב.

ז' בחש"י תשכ"ט

29.9.68

7. מינויים בשירות החוץ

שר המשטרה א. ששון :

משורד החוץ מציע להביא לאישור הממשלה שני
מינויים שאושרו הבוקר בוועדת המינויים: מינויו של מר אונא לתפקיד קונסול כללי
ביוהנסבורג, ומינויו של מר שאול בן-חיים לתפקיד שגריר ישראל במלאווי.

ראש הממשלה ל. אשכול :

עד כמה שאני יודע אני ממלא מקום שר החוץ, ואני

הייתי צריך להביא זאת.

שר המשטרה א. ששון :

ביקשו ממני בשמך לנהל היום את ישיבת ועדת

המינויים.

מ ח ל י ט י ס : א) לאשר את מינויו של מר שאול בן-חיים לחפקיד שגריר ישראל במלאווי.

ב) לאשר את מינויו של מר יצחק ד. אונא לחפקיד קונסול כללי ביוהנסבורג (דרום אפריקה).

8. סיכום הדיון על המסגרת הארגונית-ציבורית לטלוויזיה לימודית

ראש הממשלה ל. אשכול :

אני מבין שאנחנו צריכים היום לסכם את הדיון

ולהצביע בענין הטלוויזיה הלימודית.

שר החינוך והתרבות ז. ארן :

רק ההצבעה נדחתה.

שר העבודה י. אלמוגי :

סוכם שרוחים רק את ההצבעה.

השר י. גלילי :

אני מבקש להסביר מה מצביעים, ישנם כאן חברים

שלא היו בדיון.

שר המסחר והתעשייה ושר האוצר ז. שרף :

אני מבקש רשות הדיבור לפני ההצבעה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אולי יותר טוב שהשר גלילי יציג את הענין.

שר החינוך והתרבות ז. ארן :

אני הבאתי את השאלה לממשלה, אני אציג אותה.

שר התחבורה מ. כרפל :

זה משונה שבגלל שני חברים שלא היו בדיון הממשלה

חשם עור הפעם הנמקות של חבר אחד או שניים. מי שלא היה יקרא את הפרוטוקול, גם

אם צריך לדחות זאת לישיבה נוספת.

דנשר י. גלילי :

או ניגש ישר להצבעה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

חשבתי לתת לשני החברים שקשורים בדבר חמש דקות

כדי להבהיר את ההצעות.

שר המסחר והתעשייה ושר האוצר ז. שרף :

אני מבקש להגיד כמה דברים בענין זה, שאינם

קשורים להצבעה, וזה יכול להיות אחרי ההצבעה.

דנשר י. גלילי :

אני מציע לסדר להעמיד תחילה להצבעה את השאלה,

האם מחליטים היום על המסגרת הארגונית הציבורית הקבועה של הטלוויזיה הלימודית לאחר תום החווה עם הנריכ, או שקובעים היום מעמד זמני במסגרת משרד החינוך והתרבות, בהנחה שכעבור שנה או שנתיים הממשלה תחליט על המעמד הקבוע.

הצעתי היא להעמיד תחילה את השאלה אם מחליטים

היום על מצב הקבע או לא מחליטים על מצב הקבע.

שר העבודה י. אלמוגי :

אני מציע להצביע תחילה את ההצעה מרחיקת הלכת,

להכריע בענין זה בעוד שנתיים. אם יש רוב לזה, אין צורך בוויכוח, כלומר שקובעים את המסגרת הארגונית של הטלוויזיה הלימודית במשרד החינוך והתרבות למשך

שנתיים.

השר י. גלילי :

אני מוכן לקבל זאת.

שר החינוך והתרבות ז. ארן :

אינני נכנס עכשיו להנמקות, שמענו את ההנמקות בשתי ישיבות. בפני הממשלה עומדות היום שתי הצעות להצבעה. הצעה אחת, שיחליטו שהטלוויזיה הלימודית היא נפרדת ושיש לה רשות, לא סטוטורית, המורכבת על ידי הממשלה מנציגי משרד החינוך, נציגי האוניברסיטאות והסתדרויות המורים. מולה יש הצעה שניה האומרת, שהממשלה היום אינה קובעת את הדבר הזה סופית, אלא היא קובעת דבר אחר, שהיא תרון על זה כעבור שנתיים, ואז תחליט אם זה יהיה דבר נפרד או לא. בינתיים, עם העברת הענין הזה למדינה ב-1.4.69, זה עובר למשרד החינוך והתרבות לתקופה של שנתיים ומקימים את אותה הרשות שדיברתי אודותיה, וכעבור שנתיים הממשלה תתייחס מחדש לענין זה, אם להפריד או אם לקבל מה שמציע השר גלילי. אני מציע להצביע הצעה אחת מול השניה.

שר התחבורה ט. כרפל :

ישנה הצעה שלישית. אם יוחלט היום לגבי גורל הטלוויזיה הלימודית באורח קבע, אציע שיוחלט לצרף אותה לטלוויזיה הכללית לאלתר באופן מינהלי, תוך מסירת הניהול הפדגוגי למשרד החינוך והתרבות. המועד לצירוף הזה ייקבע בין השר גלילי לבין השר ארן.

שר החינוך והתרבות ז. ארן :

כזה כבר יטפל מִיִּשְׁהוּ אחר.

דוֹשֶׁר י. גלילי :

אני מציע לסדר, להצביע על שתי ההצעות, האחת של השר ארן והשניה של ועדת השרים לענייני טלוויזיה.

הצעת השר ארן כפי שהוא אמר, להחליט היום על כך, שהטלוויזיה הלימודית מתארגנת כרשות נפרדת מהטלוויזיה הכללית. הצעת ועדת השרים לענייני טלוויזיה אומרת, שעם תום החוזה עם בית רוטשילד, הטלוויזיה הלימודית עוברת לרשות משרד החינוך והתרבות. על מעמדה לעתיד יוחלט כעבור שנה או שנתיים. בינתיים, במשך השנתיים הקרובות יש שורה שלמה של הצעות, כמו למשל, שמשרד החינוך והתרבות יקים מרכז שבו יסוחפו נציגים של המוסדות להשכלה גבוהה, הסתדרויות המורים, ולפי הצעתי גם נציגי רשות השידור, ושיהיה תיאום בין שתי הטלוויזיות.

שר החינוך והתרבות ז. ארן :

זה אחר כך, לאחר שתהיה החלטה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

גם אני נוטה לכך שאנחנו נחליט על הצעה זו של

שנתיים.

שר הדואר י. ישעיהו :

השנתיים מתחילות מהיום או מה-1.4.69:

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

מהזמן שמעבירים זאת. היום זה לא מעניין.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני מעמיד להצבעה את הצעת הוועדה להעביר את הטלוויזיה הלימודית לרשות משרד החינוך לתקופה של שנתיים, ומול זה את הצעת שר החינוך.

הצבעה:

בעד הצעת ועדת השרים לענייני טלוויזיה - 9 קולות.

בעד הצעת שר החינוך והתרבות - 3 קולות.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

אני מציע לא לדרון היום על פרטים. אני רוצה לקיים שיחות עם השר גלילי לגבי שאר ההצעות.

דו"ש י. ספיר:

אבל העקרון קיים.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

העקרון קיים.

שר המסחר והתעשייה ושר האוצר ז. שרף:

אני מבקש שבמשא ומתן הזה, במידה וזה נוגע לדברים כספיים, כגון זמני השירור, תכניות העשרה וכו', יהיה הצד השלישי האוצר.

ראש הממשלה ל. אשכול:

זה דבר מובן מאליו ממילא.

דו"ר י. גלילי:

אני שמח תמיד כאשר מתעורר אצל שר החינוך והתרבות הרצון לשוחח אתי. לא קרה שלא נעניתי לרצון טוב כזה ואני מוכן להיענות לזה גם הפעם בהנחה שמה שיוסכם בינינו או לא יוסכם, יובא לדיון בוועדת השרים לענייני טלוויזיה.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

לממשלה.

דו"ר י. גלילי:

אם אחד מחברי הוועדה יבקש להביא זאת לממשלה, אז

נביא.

שר העבודה י. אלמוגי :

זה נוהג מקובל שאם בוועדה אין הסכמה - מביאים

זאת לממשלה.

שר החינוך והתרבות ז. ארן :

זה ממילא יבוא לממשלה, כי שם לא תהיה תמימות

דעים.

משרד י. גלילי :

אני מסכים שיבטלו את ועדת השרים לענייני כלכלה, את ועדת השרים לענייני בטחון, את ועדת השרים לענייני טלוויזיה, אבל כל עוד ועדת השרים לענייני טלוויזיה קיימת, אני חייב לכבד אותה. ועדת השרים לענייני טלוויזיה תקיים דיון, ואם לא תהיה הסכמה או אם אחד השרים ידרוש - זה יובא לממשלה.

שר המשפטים י.ש. שפירא :

קשה להתנגד להצעת השר גלילי.

מ ח ל י ט י ם : (ב-9 קולות) כי עם תום החוזה עם בית-רוטשילד בי"ב בניסן דחשכ"ט (31.3.69), תעבור הטלוויזיה הלימודית לתחום אחריותו של משרד החינוך והתרבות לתקופה של שנתיים. על מעמדה לעתיד תחליט הממשלה עד תום מועד זה.

3) קולות בעד ההצעה להעביר את הטלוויזיה לרשות משרד החינוך והתרבות).

שר החינוך יביא בפני ועדת השרים לענייני טלוויזיה הצעה בדבר דרכי ביצועה של החלטה זו. במקרה של חילוקי דעות יובא הנושא להכרעת הממשלה.

9. הביתן הישראלי בתערוכה בבואנוס-אייירס

דו"ח מ. בנין :

בינתיים הבאתי את הצעתי לשר האוצר, והוא קיבל את ההצעה, לאמור שנקים מיבנה זמני עד יום פתיחת התערוכה בראשית אוקטובר, נניף עליו את דגלנו ונרשום כתובת: כאן היה ויקום מחדש הביתן הישראלי.

שר המסחר והתעשייה ושר האוצר ז. שרף :

קיבלתי את ההצעה על פי המברק מסיעת גח"ל, אבל משרד החוץ העביר אותי לשגריר שלנו בבואנוס-אייירס, שאם נראה לו הדבר יתייעץ עם אנשי הקהילה. אם ייראה להם הדבר - יעשו זאת; אם לא - לא.

אם מותר לי לגלות כאן ברשות ראש הממשלה, אנחנו לוקחים עכשיו כחשבון, שכחודש דצמבר יבקר שם ראש הממשלה, ואנחנו מכריזים אם עד אז נצליח להקים איוה פביליון כדי שראש הממשלה יחנוך אותו. הדבר די מסובך, כי רק באמצע נובמבר יוצאת מכאן אניה לבואנוס איירס, והשאלה אם עד דצמבר יספיקו לעשות זאת.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אין ספק שלא יספיקו להקים בגין תערוכה זמני במשך שבועיים. יש לנו עוד בעיה עם התערוכה באוסקה ביפן, שגם זה קשור במיליוני דולר. מה שלא יהיו תוצאות ההתייעצות עם הקהילה בבואנוס איירס, אני מציע שעוד יהיה בירור בינינו כמה מיליוני דולרים אנחנו יכולים להוציא מדי פעם על תערוכות. אמנם במקרה זה אולי לא נפסיד.

השר מ. בגין :

יש ביטוח.

שר המסחר והתעשייה ושר האוצר ז. שרף :

הבגין הוא של הקהילה והוא מבוטח. המוצרים של היצרנים מבוטחים, מה שילך לאיבוד - זה מה שהוצאנו על הארגון ועל ההובלה.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אינני מאמין שאפשר בחודש להקים זאת, אבל דיה לצרה בשעתה.

אני מבין שכזה נסיים היום, ואני אבקש את ועדת הניסוח להישאר כאן.

שר הפעד י. בורג :

השאלה אם מקיימים ישיבה בשבוע הבא. אם בשבוע הבא, ערב חג הסוכות, ובחול המועד סוכות לא תהיינה ישיבות, זאת אומרת שלושה שבועות לא תהיינה ישיבות ממשלה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

ומה יהיה אם נשב עכשיו עוד חצי שעה?

שר הסעד י. בודג:

נוכל לנקות כמה סעיפים בסדר היום.

ראש הממשלה ל. אשכול:

ועדת הניסוח צריכה עכשיו לשבת ולנסח את ההודעה.

מזכיר הממשלה מ. ארנון:

יש לנו ישיבת ועדת השרים לענייני בטחון ביום ה', וישיבת הממשלה תהיה בעוד שלושה שבועות.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אלא אם יהיה משהו מיוחד שיחייב קיום ישיבת

הממשלה קודם לכן.

אני מאחל לכולכם ברכת גמר חתימה טובה וחג שמח.

הישיבה ננעלה בשעה 12:30